

Nr 130.

Av herr **Lithander**, om anordnande snarast möjligt av obligatoriska övningar för utbildning av befäl vid landstormen.

Landstormen utgör kärnan av landets till mogen ålder komna manliga befolkning, och är det av stor vikt att söka tillse, att detta ytterst dyrbara folkmaterial i händelse av krig icke tillspillogives på grund av bristande utbildning eller i saknad av kunnigt befäl.

I närvarande stund med den bristfälliga utbildning och utrustning, som hittills beståtts, äro emellertid vådorna rätt stora i det avseendet. Landstormen är i närvarande stund ej så övad och ledd, att den annat än under gynnsamma omständigheter kan i strid motstå ett angrepp av motsvarande styrka övade linjetrupper. Det är icke heller ett önskligt sakernas läge, att på det nuvarande civila landstormsbefälet, som i stort sett erhållit alldeles otillräcklig utbildning, lägges det fruktansvärda ansvaret att leda dessa oövade och illa utrustade trupper ut i striden och att sörja för landstormstruppernas underhåll och bevarandet av deras stridsduglighet utan att tillse, att dessförinnan utbildningen blivit allmänt förbättrad.

Bättre utrustning är den ena viktiga fordran man bör uppställa.

Den andra och viktigare gäller *bättre utbildning*. Hur välrustad och välklädd landstormen än må vara, är den dock dömd till nederlag, om den saknar övning och kunnigt befäl.

Åtskilligt kunde vara att säga om truppens i allmänhet mycket klena utbildning såväl i avseende å s. k. enskild utbildning, marschförmåga, skjutförmåga, terrängvana o. s. v., som ock i fråga om bataljoners och kompaniers utbildning till verkliga enheter, ävensom beträffande truppens bristande vana vid militär tjänstgöring i allmänhet. Synnerligen väl skulle behövas någon förlängning av den fastställda övningstiden (fem dagar en

gång under hela den tid den värnpliktige tillhör landstormen). Men detta är likväl ingalunda de enda bristerna. Värre är, att under nuvarande kritiska förhållanden och för övrigt ända till dess genom den nya härordningens trädande i full tillämpning utbildat reservbefäl och underbefäl tillförts landstormen — de, som skola tjänstgöra som manskapets lärare och ledare och sörja för dess välbefinnande, befäl och underbefäl — själva i många fall sakna härför nödvändiga kunskaper och praktisk utbildning.

Det nu pågående världskriget giver oss en tydlig maning att även under övergångstiden, intill dess den nya värnpliktslagen hunnit verka i avseende på att tillföra landstormen nödigt befäl, söka tillse att snarast och så verksamt som möjligt ordna landstormens befälsfråga, därvid hänsyn bör tagas till att dessa anordningar så litet som möjligt verka hindrande för industri och näringar.

Ehuru bland landstormsmännen finnas många varmt intresserade och till befäl synnerligen lämpliga sådana, är dessas antal dock alltför ringa i förhållande till antalet trupper, som skola ledas, och det är icke för mycket sagt, att en del av landstormsbefälet, vilket ju i många fall måste uttagas tämligen slumpvis, är i fullständig saknad av förutsättningar att föra befäl.

Vad man emellertid med full rätt kan säga är, att den svenska landstormen inom sig sluter så många verkligt intresserade och dugliga landstormsmän, att det vore ytterst beklagligt, om icke denna försvarsvilja och värnkraft tillvaratoges och det ordnades så, att den så fullständigt som möjligt finge komma till sin rätt inom landstormen, vare sig det gäller befäl eller ledet.

Lika litet emellertid som den storartade och om varmt intresse för landstormen vittnande enskilda offervilligheten, som visat och visar sig, förmår att utan statens ingripande fylla landstormens utrustnings- och utredningsbehov, lika litet förmå en brinnande iver och obestridlig duglighet hos ett stort antal landstormsmän utan statens målmedvetna ingripande nu och framgent lösa landstormens viktiga befäls- och utbildningsfråga. Otvivelaktigt är, att om regering och riksdag nu tillgodose landstormens utrustnings- och befälsutbildningsfråga, så fyllas därmed viktiga önskemål, som ute i landet hysas i mycket vida kretsar.

Anslutningen till de frivilliga landstormsbefälskurserna, som av staten anordnats, har på flera håll varit glädjande stor, och dessa kurser äro givetvis av ganska stor betydelse såsom medel för anskaffande av ett antal befäl och underbefäl med *någon* utbildning, men de äro icke tillfyllest,

detta av hufvudsakligen följande skäl. Först och främst utgöra deltagarne i dessa kurser blott en ringa bråkdel av hela antalet, vilket redan i och för sig är synnerligen betänkligt i betraktande av vikten därav, att befäl och underbefäl inom samma grader äga en någorlunda jämn utbildning. De, som deltaga i de frivilliga kurserna, tillhöra alla möjliga olika grader från halvtroppechefer till bataljonschefer, och de böra ju därvid utbildas för att kunna tjänstgöra i egen befattning, eventuellt med befordran till en högre tjänst. Följden blir lätt den, att t. ex. en på detta sätt jämförelsevis väl utbildad halvtroppechef ställes under en plutonchef, som icke gått igenom kurs. Den ojämna utbildningen är med andra ord ägnad att verka ofördelaktigt på de disciplinära förhållandena, ty det är otänkbart att lämna ovillkorligt företräde till högre befälsposter till dem, som genomgått frivillig kurs. Värre är, att man med de frivilliga kurserna icke alltid träffar dem man skulle helst vilja få utbildade. Den enda möjligheten att lösa svårigheterna är anordnandet av obligatoriska kurser för landstormsbefälet och underbefälet. Om sådana kurser måste anses behövliga även sedan med härordningens fullständiga genomförande utbildat reservbefäl och underbefäl tillförts landstormen, så äro de så mycket nödvändigare dessförinnan. Ännu mera tvingande ter sig detta behov i närvarande stund, då världshändelserna mana att icke uppskjuta med ordnandet av denna viktiga fråga och utsätta oss för betänkliga risker. Här föreligger om någonsin fara i dröjsmål.

Det första som härvid borde åtgöras vore, efter fastställande av landstormsbefälsrullorna såvitt sig göra låter definitivt och på grund av vunnen erfarenhet om den hittills anlitade personalens egenskaper, en ofördröjlig inkallelse, helst redan i februari eller mars detta år, av allt landstormsbefäl och underbefäl med undantag eventuellt för dem, som genomgått av staten anordnade frivilliga befälskurser av sammanlagt minst lika lång utsträckning som nedan till obligatoriska kurser dels för halvtropp- och troppchefer, dels för kommissarier och adjutanter, dels, och framför allt, för övrigt landstormsbefäl av officers grad.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen — med hemställen till Kungl. Maj:t att enligt av Kungl. Maj:t utfärdade närmare bestämmelser måtte inkallas värnpliktiga, vilka förordnats eller utsetts till befäl eller underbefäl vid landstormen med undantag av dem, som äro fast eller före detta fast

anställda vid krigsmakten eller under detta eller närmast föregående år genomgått av staten anordnad landstormsbefälskurs om minst nedanstående antal dagar, till övning, vilken vad beträffar kompani- och högre chefer bör erhålla en utsträckning av 42 dagar och för övriga 21 dagar samt taga sin början snarast möjligt — ville för ändamålet ställa ett förslagsanslag av kr. 750,000 till Kungl. Maj:ts förfogande.

Stockholm den 26 januari 1915.

Edvard Lithander.
